

Samouprava

GLASILO ŽUPANSKE ZVEZE V LJUBLJANI

LETO 1937

LJUBLJANA, V JULIJU 1937

ŠTEVILKA 5

Ing. A. Šivic:

Zaščita domačega oreha.

Izkoriščanje orehovega lesa je bilo pri nas v zadnjih letih svetovne vojne vezano na gotove predpise.¹ Po vojni pa je bila omejitev razpolaganja z domačim orehom ukinjena.²

Leta 1923. je ministrstvo za gozde in rudnike zahtevalo statistične podatke o množini lesa, ki se vsako leto poseka v državnih in zasebnih gozdovih.

Leta 1930. se je eksport orehovega lesa iz države zelo povečal. Vzrok temu je bilo vsestransko povpraševanje po tem lesu. Veliko orehov so tedaj posekali, največ pač zaradi tega, ker so pozebli v hudi zimi 1929/1930 in niso več rodili. Sekati pa so pričeli v velikem obsegu tudi zdrava, plodna drevesa, ki so jih prodajali eksporterjem navadno po tako nizkih cenah, da izkupiček včasih ni dosegal niti vrednosti parletnega donosa sadeža, ki ga je dajalo posamezno posekano drevo.

Ko je na pobudo nekaterih ministrstev ministrstvo za gozde in rudnike začetkom leta 1933. opozorilo na čezmerno izkoriščanje orehovine na škodo narodnemu gospodarstvu in posestnikov, ter zahtevalo učinkovitih ukrepov v zaščito oreha, so se pri banski upravi v Ljubljani sestali strokovnjaki in pravniki k posvetovanju. Sklenilo se je tedaj, da naj bi se izdala naredba o primerni zaščiti domačega oreha; ukrenilo pa naj bi se hkrati vse potrebno, da se vzgoji v banovinskih drevesnicah veliko število dobro razvitih orehovitih drevesc najboljše kakovosti, ki bi se posestnikom vsako leto razdeljevala po zelo nizki nabavni ceni. Vpelje naj se »dečji teden« za zasajevanje sadnega drevja, zlasti orehov. Oreh naj se zasaja na primernih krajih po pašnikih in povsod tam, koder dobro uspeva. Propagira naj se vzgajanje orehovitih drevesc tudi v drevesnicah podružnic Kmetijske družbe, Sadjarskega in vrtnarskega društva, Sreskih kmetijskih odborov in zasebnikov.

¹ Glej naredbo biv. avstr. zemljedelskega ministrstva z dne 19. oktobra 1916., drž. zak. št. 364.

² Glej naredbo biv. poverjenišтва za kmetijstvo z dne 16. novembra 1918., Ur. list št. 101/10 iz l. 1918.

Kmalu po omenjenem posvetu je bil sestavljen osnutek naredb o zaščiti in gojitvi domačega oreha, ki ga je ban Dravske banovine potrdil in izdal naredbo dne 1. februarja 1934., III/7 Nr. 828/1. Naredba je izšla v Službenem listu Dravske banovine v št. 111/11 iz l. 1934. Banska uprava je poslala ob tej priliki preko občeupravnih oblastev vsem občinam razglas,³ ki vsebuje razlago izdane naredb in primeren pouk za zemljiške posestnike.

Kasneje se je ugotovilo, da se nekateri izvozniki, kupci in prekupci lesa ne ravnaajo po predpisih naredb. Nakladali in pošiljali so po železnici orehov les, ki ni bil po predpisih navedene naredb žigosan, niti ni bilo izdano dovoljenje za posek dreves po pristojni občini. Posekalo se je toliko zdravega, nedozorelega drevja, da se je bati iztrebljenja tega dragocenega in koristnega lesa in sadeža. Ukreniti je bilo zato, da se prepove prevoz⁴ orehovine po železnici, ako je bila posekana in odpremljena brez upoštevanja veljavnih predpisov. Razen tega je bilo izpremeniti prvotno naredbo v toliko, da predpisanega žigosanja orehovega lesa ne bi več vršila kmetijski in gozdarski referent skupno, temveč v gozdovih samo gozdarski, po drugih kulturah (vrtovih, travnikih in dr.) pa samo kmetijski referent.⁵

Zato je ban Dravske banovine izdal dne 21. junija 1937., III/7 Nr 1692/2, naredbo,⁶ s katero izpreminja in dopolnjuje prvotno naredbo bana o zaščiti in gojitvi domačega oreha z dne 1. februarja 1934., III/7 Nr 828/1 (Sl. list št. 111/11 iz l. 1934.). Nova naredba je objavljena v Službenem listu Dravske banovine pod št. 357 v kosu 51., ki je izšel dne 26. junija 1937. Predpisi naredb stopijo v veljavo 15. dan po objavi v Službenem listu, to je dne 11. julija 1937.

V tej naredbi so izpremenjeni deloma §§ 3., 4., 6. in 9. prvotne naredb, dodan pa je nov § 3-a.

*

Da občinskim upravam ne bo treba primerjati prvotne naredb izza leta 1934. z novo, izpreminjevalno naredbo, sledi v nastopnem prečiščeno besedilo cele sedaj veljavne naredb:

³ Razpis kralj. banske uprave z dne 17. februarja 1934., III/7 Nr. 828/1.

⁴ Takšna določila so predpisale tudi nekatere druge banovine, na kar je posebe opozorilo ministrstvo za gozde in rudnike.

⁵ Žigosanje debel je brezplačno za posestnika. Gozdarski referent je pavšaliran samo za službene obhode po gozdih, kmetijski pa za obhode zunaj gozdov.

⁶ Izdaje te naredb se je zakasnilo, ker je ministrstvo za gozde in rudnike z razpisom z dne 29. maja 1936., št. 14.365, opozorilo bansko upravo, da ima ministrstvo za kmetijstvo izdelan osnutek za posebno uredbo o zaščiti domačega oreha in o trgovini z orehovim lesom, ki bo vsebovala enotne predpise za vso državo. Z razpisom z dne 27. aprila 1937., št. 21.944/II, pa je ministrstvo za kmetijstvo sporočilo banski upravi, da osnutek te uredbe v ministrskem svetu ni bil odobren.

§ 1.

Prepovedano je sekati orehova drevesa (domači oreh, *Juglans regia*), razen z dovoljenjem občinske uprave, ki se sme izdati samo:

a) ako so očitvidno gnila, poškodovana ali močno ozebla in ako plodnost naglo ponehava;

b) ko so zreli za sečnjo, t. j. ako ima deblo, merjeno v višini prs (1,3 m nad tlemi), več kot 160 cm v obsegu ali nad 50 cm v premeru.

§ 2.

V času od 1. aprila do 15. oktobra je sekanje orehovitih dreves sploh prepovedano.

§ 3.

Iz Dravske banovine se sme izvažati orehov les (okrogel, tesan ali žagan) le, če je žigosan po predpisih § 4. te naredbe in na podstavi izvoznice, ki jih izdaja občinska uprava po obrazcu, predpisanem po kralj. banski upravi.

Za izvoz orehovega lesa v inozemstvo (eksport), posekanega z odobritvijo v smislu § 1. te naredbe, je upoštevati še posebne predpise, izdane po ministrskem svetu na osnovi zakona o občni carinski tarifi.

§ 3-a.

Ne glede na kraj namembe (v kraje v banovini ali drugam) se sme odpravljati orehov les po železnici samo, če je žigosan po predpisih te naredbe in pošiljka opremljena s predpisano izvoznico (§ 3).

§ 4.

Žigosanje orehovega lesa, posekanega z odobritvijo v smislu § 1. te naredbe, izvršita ob rednih službenih potovanjih (obhodi) v gozdih sreski gozdarski referent, zunaj gozdov pa sreski kmetijski referent. Ako se vrši žigosanje na nakladalnih postajah, skladiščih, tržiščih itd., izvrši žigosanje oni (gozdarski ali kmetijski) referent, čigar sedež je bližji. Morebitne potne stroške trpi v tem slednjem primeru izvoznik lesa.

Na izvoznice (§ 3.) je vtisniti žig, s katerim je žigosan orehov les.

§ 5.

Dovoljenje za sečnjo se izda le pod pogojem, da zemljiški posestnik (lastnik, zakupnik, upravičeni uživalec) namesto vsakega po 1. januarju 1934. posekanega orehovega drevesa zasadi in vzgoji vsaj dve mladi dobro razviti orehovi drevesi, in sicer najkasneje v dveh letih potem, ko je posekal drevo. Drevesca naj se ne zasade na istem mestu, kjer je stalo staro drevo.

Zemljiški posestnik mora nameravano sečnjo orehovitih dreves prijaviti pri občini, v kateri leži zemljišče, ter v svoji ustni ali pismeni prijavi navesti število za sečnjo namenjenih dreves, kraj, kjer stoje, in razlog za sečnjo. Navede naj tudi, kje bo posadil mlada orehova drevesca.

Občina se mora pred dovoljenjem na mestu samem preveriti, ako so dani pogoji za sečnjo po § 1. te naredbe.

V mesecu aprilu vsakega leta mora občina predložiti prvo-stopnemu občnemu upravnemu oblastvu seznam izdanih dovoljenj z navedbo lastnika, njegovega poklica in bivališča, števila posekanih dreves, kraja, kjer so stala, iz katerega razloga se je dovoljenje izdalo in kje se nameravajo zasaditi mlada drevesca.

Občno upravno oblastvo prve stopnje nadzoruje pravilnost dovoljenj.

§ 6.

V krajih, kjer oreh posebno dobro uspeva, more občno upravno oblastvo prve stopnje po zaslišanju zemljiškega posestnika ter gozdarskega ali kmetijskega referenta po predhodnem odobrenju banske uprave občinam ter posameznim posestnikom odrediti, da zasade na svojih zemljiščih primerno število orehovitih drevesc, ki jih dobavi banovina po znižanih cenah.

Občina je tudi dolžna poskrbeti v takih krajih za primerna zemljišča, kjer bo šolska mladina pod vodstvom učiteljev sadila orehova drevesca.

§ 7.

Prepovedano je sklepati pogodbe, s katerimi se proti določilom te naredbe odtuji les še stoječih orehovitih dreves.

§ 8.

Onega, ki ravna zoper določila te naredbe, ali sodeluje ali posreduje pri opravilih, prepovedanih po § 7. te naredbe, kaznuje občno upravno oblastvo prve stopnje po čl. 69. zakona o notranji upravi z denarno kaznijo od 10 do 1000 Din, ob neplačilu denarne kazni v odrejenem roku pa z zaporom 1 do 20 dni.

Odgovoren in kazniv je tudi kupec.

§ 9.

Izvrševanje te naredbe, posebno skrb za pravilno sečnjo in nasajevanje, je naloženo občinam in občnim upravnim oblastvom prve stopnje s sodelovanjem kmetijskih ali gozdarskih referentov. Pri nadzorovanju sodeluje tudi orožništvo.

*

K naredbi sami je pripomniti sledeče:

Po določilih § 1. je občinski upravi poverjeno izdajanje dovoljenja za posek orehovitih dreves pod pogoji, ki so navedeni pod točkama a) in b) tega paragrafa. Občina se pred izdajo dovoljenja o teh pogojih prepriča na mestu samem (§ 5., odst. tretji). Občina vodi seznam izdanih dovoljenj, ki ga meseca aprila vsakega leta predloži občnemu upravnemu oblastvu prve stopnje za preteklo sečno dobo (od 15. oktobra do konca meseca marca) (§ 2.). V seznam zabeleži tudi, kje se bodo zasadila mlada drevesca (§ 5., odst. tretji).

Dovoljenja za posek orehov so podvržena taksi iz tarif. postavke 3. in 4. taksnega zakona v iznosu Din 20 (državnega) kolka.

Izvoznice (v blokih), predpisane v §§ 3. in 4. te naredbe, so na razpolago pri ekonomatu kralj. banske uprave. Treba pa jih je ustrezno popraviti. Izvoznice je treba taksirati enako kakor gori omenjena dovoljenja (Din 20 državnega kolka). Obrazec izvoznice glej v dodatku.

V § 3. omenjeni carinski predpisi glede izvoza orehovega lesa so objavljeni v Službenem listu Dravske banovine št. 195/28 iz l. 1935.⁷

Glede eksporta orehovega lesa veljajo sedaj predpisi, ki jih je dne 17. junija 1937., št. 34.431/VIII, izdal minister za finance. Ti predpisi so objavljeni v Službenem listu Dravske banovine št. 368/53 iz l. 1937., in se glase:

»Izvoz orehovega lesa je dopusten samo za plačilo s prostimi devizami.

Potrdila o zavarovanju valute za izvoz orehovega lesa izdaja, kakor doslej, izključno le Narodna banka.

Izjemoma sme izdajati Narodna banka, da se že posekani in za izvoz pripravljeni orehov les hitro likvidira, do vštetega 31. julija 1937. potrdila o zavarovanju valute za izvoz orehovega lesa tudi za plačilo po kliringu.«

*

⁷ Ministrski svet je v svoji seji z dne 28. februarja 1935. na osnovi čl. 13. predloga zakona o občni carinski tarifi izdal naslednjo odločbo:

1. Prepoved izvoza orehovega okroglega, tesanega in rezanega lesa, ki je bila izdana z odločbo št. 51.281/IV z dne 5. decembra 1934., se ukinja.

2. Od dne uveljavitve te odločbe je dovoljen izvoz orehovega okroglega, tesanega in rezanega lesa, če se carinarnici, pri kateri se opravlja izvozna ekspedicija, s potrdilom dokaže, da je bilo 10% količine, prijavljene za izvoz takega lesa, odstopljenih ministrstvu za vojsko in mornarico po ceni, določeni na način, ki je predpisan v točki 3. te odločbe, ali pa da ministrstvo za vojsko in mornarico ponujene mu količine ne potrebuje.

3. Ministrstvo za vojsko in mornarico odkupi ponujene mu količine orehovega lesa po tržni ceni, ki se določi sporazumno z ministrstvom za trgovino in industrijo.

4. Potrdila, predpisana v točki 2. te odločbe o odkupljeni ali ponujeni količini orehovega lesa v določenih odstotkih, izdaja izvoznikom ministrstvo za vojsko in mornarico.

Ta odločba stopi v veljavo na dan razglasitve v Službenih Novinah. (Odločba je natisnjena v Službenih novinah št. 16. dne 20. marca 1935. in je tega dne stopila v veljavo.)

*

V praksi je postopek po dobljenih informacijah, urejen tako-le:

Zaradi visokih transportnih stroškov v Kragujevac, kamor se mora ponuditi 10% za izvoz namenjene orehovine, izvozniki iz oddaljenih krajev države (na primer iz Dravske banovine) ne dobavljajo ministrstvu vojske in mornarice lesa. Dobavljajo orehov les samo producenti in kupci iz pokrajin, ki so bliže Kragujevcu. Ti dobijo potrdila o odkupljeni količini orehovega lesa. Ta potrdila potem odstopajo eksporterjem (na primer v Dravsko banovino) ter zahtevajo zanje za vagon pristojbino po Din 950 do 1050. Posredovanje se vrši baje po neki spedijski tvrdki v Zagrebu.

V interesu javnosti, narodnega gospodarstva in posestnikov samih je, da se naredba o zaščiti domačega oreha (§§ 1. do 4.) kakor tudi njena določila o zasajevanju mladih orehovih dreves namesto posekanih (§ 5.) in razširjenju tega dragocenega lesa in sadeža (§ 6.) v celoti uvažujejo in upoštevajo!

Dodatek: Obrazec za izvoznice:

IZVOZNICA

za orehov les, ki se izvaža iz Dravske banovine — odpravlja po železnici ne glede na kraj namembe.

Leto zap. šte.

Ime in bivališče izvoznika

Sortiment (okrogel, tesan, žagan)

Množina lesa v kubičnih metrih

Vtis žiga, s katerim je bil žigosan orehov les:

Občina (srez), koder je bil les posekan

Izvozno sredstvo (železnica, splav, voz)

V dne 193

Pečat občine, podpis:

Podpis izvoznika:

Dr. Fran Ogrin:

Izdaja npravstvenih izpričeval.

Izdajo npravstvenih izpričeval urejmeta uredba velikega župana bivše ljubljanske oblasti z dne 21. aprila 1926. Ur. list št. 189/41, razširjena tudi na bivšo mariborsko oblast, in naredba kraljevske banske uprave z dne 24. decembra 1932. Služ. list št. 4/1 iz leta 1933 o izdaji npravstvenih izpričeval.

Z ozirom na ta dvojna določila in ker je izdaja npravstvenih izpričeval tudi v zvezi z mnogimi drugimi zakonitimi predpisi, je potrebna razčlemba in pojasnitev predmetnih določb, kateremu namenu naj služi ta razprava.

I.

Vsebina in oblika npravstvenih izpričeval.

Iz obrazca, izdanega obenem z gornjo uredbo velikega župana, je razvidno, da npravstveno izpričevalo ne predstavlja kaknega splošnega potrdila o ponašanju dotične osebe v moralnem in državljanskem oziru, marveč tvori le posvedočenje, da »o N. N. izza časa bivanja v občini..... ni zabeleženega ali znanega nič neugodnega.«

Da se pa more izdati tako npravstveno izpričevalo, je predpogoj, da nima stranka na vesti takih kaznivih dejanj, ki zmanjšujejo, oziroma uničujejo njeno državljansko čast in dobro ime.

Ker sta s tem vsebina in oblika npravstvenega izpričevala določena, sledi iz tega, da ni vpisovati vanje nobenih pozitivnih podatkov ali drugačnih pripisov.

Katera kazniva dejanja tvorijo zadržek za izdajo npravstvenega izpričevala?

Kakor že naznačeno, ne ovira izdaje npravstvenega izpričevala katerokoli sodno kaznivo dejanje, marveč so to le kazniva dejanja, ki so v gornjih dveh uredbah izrecno naštetá kot taka. V tem pogledu pa je ločiti dvojno razdobje, in sicer dobo pred uveljavljenjem novega kazenskega zakonika za kraljevino Jugoslavijo z dne 27. januarja 1929. in izza tega uveljavljenja, torej dobo pred 1. januarjem 1930. in izza tega časa. Ti dobi imenujem kratko prvo in drugo dobo.

Za prvo in drugo dobo velja pravilo, da se npravstveno izpričevalo ne more izdati stranki, če je bila že sodno obsojena po kazenskem zakoniku ali drugih veljavnih kazenskih zakonih zaradi zločinstva sploh, dalje zaradi prestopka iz koristoljubja ali zoper javno moralo.

Oviro za izdajo tvori v prvi dobi tudi sodna obsodba zaradi prestopka zakona z dne 24. maja 1885. avstr. drž. zak. št. 89, odnosno po čl. 6. zakona z dne 2. avgusta 1921. Ur. list št. 249/95. Ta določba je po že imenovani naredbi za drugo dobo izpremenjena tako, da tvori v tej dobi zadržek za izdajo npravstvenega izpričevala obsodba po čl. 12. zakona o zaščiti in javni varnosti v državi, oziroma po § 158. k. z. (potepanje, vlačuganje, beračenje, profesionalno bavljenje z igrami na slepo srečo).

Posebej v drugi dobi pride kot zadržek v poštev tudi izguba častnih pravic, ki jo predvideva novi kazenski zakonik, dalje obsodba zaradi prekrškov iz koristoljubja, ali zoper javno moralo po zakonih, katerih veljavnost je začasno podaljšana z zakonom o kaznovanju prekrškov z dne 31. decembra 1929. Ur. list št. 99/22 iz leta 1930.

Obsodba zaradi drugih sodno-kaznivih dejanj kakor tudi policijske kazni ne ovirajo izdaje npravstvenih izpričeval.

Ako stranka vztraja na izdaji navzlic predočitvi, da se ji npravstveno izpričevalo ne more izdati, naj se ji to izda, vpisati pa se morajo v tem primeru vse okoliščine, ki sicer ovirajo izdajo izpričevala.

Kako dolgo velja zadržek glede izdaje npravstvenega izpričevala?

Jasno je, da je ta zadržek za marsikoga (pri iskanju služb itd.) škodljiv. Zato je rešiti vprašanje, ali in kdaj preneha. Tu moramo zopet ločiti prvo in drugo dobo.

V prvi dobi prestane zadržek, ako je obsodba izbrisana z odločbo sodnega oblastva po določilih zakona z dne 31. marca 1918. avstr. drž. zak. št. 108. Ta izbris se izreče na prošnjo in le v primeru, da dotična oseba v gotovi dobi (15, 10, 5 let) ni bila sodno kaznovana, in ako je škoda po možnosti povrnjena. Vendar pa izbriša obsodbe ne ovira obsodba zaradi kakega malenkostnega dejanja, zagrešenega v gornji dobi (po prestani kazni), ki ni nečastno.

Ako pa obsodba ni bila izrecno s sodno odločbo izbrisana, preneha vendarle zadržek samoposebi takrat, kadar je v kazenskem listu vpisana samo ena obsodba in se glasi ta največ na enoletno zaporno kazen, ako je preteklo od prestane kazni ali od pomilostitve* 15 let. To velja tudi za primer amnestije, ako ni bila obsodba izbrisana s sodno odločbo. Z amnestijo se namreč sicer uničujejo pravne posledice kaznivega dejanja, dejstva kazenske obsodbe pa tudi amnestija ne izbrise.

Navedene zakonite določbe je uporabiti pri izbrisu sodnih obsodb vsekako v primeru, ako je izbris izvršiti v drugi dobi, a kaznivo dejanje oziroma obsodba poteka še iz prve dobe.

Ker naredba iz leta 1932. ne izključuje nadaljnje veljavnosti določb o samostojnem prenehanju zadržka za izdajo npravstvenih izpričeval po preteku 15 letne dobe, je smatrati, da velja to tudi za drugo dobo.

Redoma pa preneha zadržek v drugi dobi, ako so bile pravice povrnjene ali obsodba izbrisana po določilih § 90. k. z. Razveljavljenje pa izreče sodno oblastvo le, ako mine 5 (3) let po prestani, zastarani ali odpuščeni kazni, če se je obsojenec v tem času dobro vedel in če je oškodovancu škodo, povzročeno s svojim dejanjem, po možnosti povrnil. Ker obravnava kazenski zakonik le zločinstva in prestopke, veljajo glede izbriša obsodb pri prekrških določila § 5. gori imenovanega zakona o začasnem podaljšanju veljavnosti zakonitih predpisov o kaznovanju prekrškov.

Stranka, ki se sklicuje na povrnitev pravic ali na izbris obsodbe, mora to dokazati z rešitvijo ali s potrdilom pristojnega sodnega oblastva. Ako ni podan niti ta primer, niti opisani primer samostojnega prenehanja zadržka, traja ta praviloma dalje. V vsakem primeru morajo tedaj oblastva, pristojna za izdajo npravstvenih izpričeval, skrbno prevdariti, ali se sme stranki izdati ali ne.

II.

Izdaja npravstvenih izpričeval pri pogojnih obsodbah.

Vprašanje, kako je postopati pri pogojnih obsodbah zaradi kaznivih dejanj, ki ovirajo izdajo npravstvenega izpričevala, je

* Po členu 30. ustave pomeni pomilostitev odpust, zmanjšanje ali omlajenje kazni. Rok 15 let začne tedaj teči od trenutka, ko neha kazen vsled pomilostitve.

rešila kraljevska banska uprava z razpisom z dne 12. aprila 1937, II. No. 11.527/1, ki je bil doposlan tudi vsem občinam. Ta načelni razpis se glasi:

Ker naredba z dne 24. decembra 1932. Sl. list št. 4/1 iz leta 1933. ne vsebuje nobene določbe, kako je postopati v primeru pogojne obsodbe zaradi kakega kaznivega dejanja, ki ovira glasom naredbe izdajo npravstvenih izpričeval, in ker se v stvari ne postopa enako, pojasnjuje kraljevska banska uprava naslednje:

1. Gornja naredba ne razločuje med rednimi (brezpogojnimi) in pogojnimi obsodbami. Iz tega sledi, da npravstveno izpričevalo tudi v primeru pogojne obsodbe zaradi kaznivih dejanj, ki jih našteva gori imenovana naredba, ni izdati.

Pogojna obsodba pomeni po § 65. k. z. samo odložitev izvršitve izrečene kazni pod pogojem, da storilec v preizkusni dobi ne zagreši kako novo kazensko dejanje v smislu § 66. k. z. Pogojna obsodba torej ne znači, da kaka oseba dotičnega kaznivega dejanja ni izvršila.

Ako se pa kaka oseba obnaša v času poskusne dobe brezprikorno (brez kazni, ki bi uničila pogojno obsodbo kot pogojno), je po njenem preteku v smislu § 68. k. z. smatrati, kakor da dotična oseba ni bila obsojena. Njej se more npravstveno izpričevalo izdati tudi v primeru, da se dotična oseba ne more izkazati s predmetno odločbo oziroma potrdilom sodišča, v smislu § 422. k. p., ako je brezprikorno življenje med preskusno dobo uradno znano. Nikakor pa se npravstveno izpričevalo osebam, ki so bile pogojno kaznovane zaradi v naredbi navedenih kaznivih dejanj, ne more izdati, dokler traja poskusna doba pogojne obsodbe.

2. Ako stranka navzlic pogojni obsodbi vztraja na izdaji npravstvenega izpričevala v primerih, razvidnih iz naredbe, ga ji je izdati tudi med preskusno dobo, toda vpisati se morajo vanjo podatki o pogojni obsodbi z navedbo kaznivega dejanja, obsodbe in preskusnega roka.

Oblastva, ki so pristojna za izdajo npravstvenih izpričeval, se opozarjajo zaradi pravilne uporabe izdanih navodil, sreska načelstva pa zaradi izvajanja nadzorstva nad selskimi občinami.

To okrožnico je uvrstiti v zbirko načelnih navodil pod geslico: »Npravstvena izpričevala«.

III.

Pristojnost oblastev za izdajo npravstvenih izpričeval.

Po § 89. z. n. u. in po § 77. z. o. je poverjena občini vsa krajevna policija, v kolikor je ne vrši državna uprava. V skladu s točko 1. imenovanega § 77., po katerem je sreski občini skrbeti za javno, osebno in imovinsko varnost, moralo, red in mir v občini, je tudi njena pravica in dolžnost, da pazi na ponašanje svojih prebivalcev, saj jim je najbližje upravno oblastvo. Iz tega pravila je izvajati tudi pristojnost občine za izdajo npravstvenih izpričeval, ki jo

že imenovana uredba velikega župana tudi izrecno omenja.

Za okoliše, za katere obstoje državna, krajevna policijska oblastva (uprava policije v Ljubljani, predstojništvo mestne policije v Mariboru in Celju, policijski komisariat na Jesenicah), pa so namesto občin pristojna za izdajo policijska oblastva. To sledi iz točke 8. § 11. uredbe o ustroju in področju predstojništva mestnih policij z dne 8. oktobra 1929. Ur. list št. 435/111, ter iz uredbe o ustanovitvi policijskega komisariata na Jesenicah iz leta 1936.

Pristojnost uprave policije v stvari izrecno ustanavlja gornja uredba velikega župana, § 12., točka 7. uredbe o ustroju in področju uprav policije z dne 10. marca 1930. Ur. list št. 198/43, pa te pristojnosti ne navaja. To pristojnost pa je smatrati za podano, ker tvori gornja uredba velikega župana nekako specialno določbo nasproti cit. generalni uredbi o ustroju in območju uprav policije, specialni predpis pa velja pred generalnim.

Od npravstvenega izpričevala je ločiti izjave ali potrdila o splošnem ponašanju v moralnem in državljanskem oziru posamezne osebe. Ta pristojnost je ustanovljena za upravo policije in predstojništva mestne policije že v gori označenih uredbah o njihovem ustroju, ki določata v že citiranih §§ po predmetu naslednje dajanje informacij državnim in samoupravnim oblastvom o moralnem in političnem vedenju, kakor tudi o rodbinskem in imovinskem stanju oseb. Ista pristojnost gre policijskemu komisariatu na Jesenicah (Uredba o ustanovitvi tega oblastva), po § 77. z. o. pa tudi selskim občinam.

Toda dočim se smejo npravstvena izpričevala izdajati le osebam, na katere se glase, je tu navedene splošne izjave ali potrdila praviloma vročati le oblastvom in torej ne privatnim osebam. Paziti je tudi, da je npravstveno izpričevalo v vsakem primeru, bodisi da je oseba v občino pristojna, ali pa da tam samo prebiva, izdati le za čas, ko dotična oseba prebiva v določeni občini ali v policijskem okolišu.

Vsem gg. županom in občinskim tajnikom priporočamo nabavo

po uredbi o občinskih uslužbencih in občinskih statutih po § 90 zakona o občinah, prirejene po dr. Vl. Kukmanu. Knjižica, ki bo vsaki občini dober pripomoček, stane Din 25- (s poštnino Din 27-).

ZBIRKE OBRAZCEV

Iz upravnega sodstva

Pritožbena pravica proti določitvi meje občin, pregrupiranih po § 138. zakona o občinah, odnosno po členu 45. finančnega zakona za leto 1937/38.

Kakor po prvi komasaciji občin v letih 1934, izvršeni po § 138. z. o., tako bo tudi po drugi (letošnji) komasaciji, ki sloni na členu 45. finančnega zakona za leto 1937/38, nastalo precej sporov pri določitvi podrobne meje med občinami, kojih pregrupacija je v kraljevem ukazu fiksirana samo z navedbo krajev, odnosno krajevnih delov (hišnih števil), ki se iz ene občine izločijo in drugi priključijo. Ker so kraji samo naselbinske enote in v naravi niso razmejeni, je občinska meja z njih naštevanjem tako nejasno določena, da se mora ugotoviti točna meja v naravi naknadno s podrobno razmejitvijo. Detajlna meja se določi z odlokom državnega upravnega oblastva, izdanega v okviru določb kraljevega ukaza in po izvršenem razmejitvenem postopku. Da pride pri razmejitvah mnogokrat do sporov, je umljivo; kajti vsaka občina se trudi, da dobi čim več sveta, vsaj pa vse one parcele, ki so last njenih občanov. Ti spori ne spadajo med spore po § 4. z. o., o katerih se odloča v rednem instančnem teku; kajti tukaj gre za nove formacije občinskega ozemlja, za spojitve, razdružitve in pregrupacije, ki jih izvrši oblastvo avtoritativno, po lastnem preudarku in eventualno tudi proti volji prebivalstva in občinskih zastopstev.

V teh stvareh je bil do zadnje upravnosodne instance izpeljan naslednji primer:

V sporu med občinama P. in Pr., ki sta bili pregrupirani po § 138. z. o., je okrajno načelstvo določilo podrobno novo mejo. V pravnem poduku je možnost pritožbe proti svoji odločbi izključilo. Kljub temu vloženo pritožbo občine Pr. je kraljevska banska uprava zavrnila kot nedopustno ter je dala občini enak pravni poduk, po katerem proti tej njeni odločbi ni pravnega sredstva. Občina Pr. je sedaj vložila tožbo na upravno sodišče v Celju; to je z razsodbo z dne 4. IX. 1936, opr. št. A 5/36-9, tožbo zavrnilo kot nedopustno. V svoji utemeljitvi pravi upravno sodišče med drugim, da je »...toženo oblastvo v danem pravnem poduku zavzelo pravilno stališče, da prizadete občine nimajo pravice redne pritožbe, ker gre za nadaljevanje postopka po § 138. z. o. o avtoritativni ureditvi občinskih teritorijev brez ozirov na iniciativo prebivalstva«.

Občina se je obrnila še na državni svet, ki je z razsodbo z dne 1. februarja 1937, br. 25684/36, njeno pritožbo kot neosnovano (iz razlogov izpodbijane prvostopne razsodbe) zavrnil.

Kar je veljalo za komasacijo po § 138. z. o., velja tudi za komasacije po čl. 45. finančnega zakona za l. 1937/38, ker gre tudi tu za avtoritativno ureditev občinskih teritorijev. Zato opozarjamo na to vse prizadete občine, da si ne bodo delale s tožbami nepotrebnih stroškov.

Za določitev občinskih mej pri pregrupacijah po § 6. z. o. redna pritožbena pot ni izključena, enako ne pri mejnih sporih po § 4. in pri popravah mej po § 5. z. o.

Uprašanja in odgovori

22. Služnostna pot; obseg služnostne pravice.

V naši občini si je posestnik J. Z. pridobil z nad 30 letno rabo služnostno vozno pot čez sosedov travnik. Služnostna pravica se mu je morala priznati in se je vpisala v zemljiško knjigo. Pot gre poševno navkreber do Z-ovega travnika in je ob dežju na več mestih preplavljena, in sicer teče voda prav po tej poti navzdol proti občinski cesti. Da vzdrži pot vsak čas dobro uporabno, je imenovani J. Z. izkopal na dveh mestih nad potom jarek, pod pot pa je položil betonsko cev, ki odvaja vodo iz jarka na spodnjo stran poto, od koder se razliva po sosedovem travniku in ga zamaka. Sosed, lastnik tega travnika, zahteva sedaj od občine, da posestniku Z. to prepove in mu

ukaže, da cevi odstrani in jarke zasuje, ker da ima od tega škodo. Oba posestnika sta občinska odbornika. — Prosimo pojasnila, ali ravna posestnik Z. prav in ali je občina dolžna, da v tej zadevi posluje. Obč. P.

Odgovor: Služnostne pravice se morajo v dvomu tolmačiti ozko. Samolastno se ne smejo nikdar razširjati. Oškodovani lastnik služeče parcele more J. Z-a na odstranitev betonskih cevi tožiti. Po našem mnenju bo uspel. Tožiti pa mora pri rednem sodišču. Ker gre za zasebno pot in kvečjemu še za vodnopravno zadevo, občina ni pristojna poslovati, s čemer vam je v tem primeru le ustrezno, posebno ker sta obe sporni stranki v občinskem odboru.

23. Pogodbeni občinski tajnik na pragmatičnem mestu.

Pri naši občini je začasno nastavljen tajnik, ki še ni preveden ter se mu stalnost še ni priznala. Stalnosti tajnik, ki je državni upokojenec, sam ne želi. Njegova večletna služba pri občini se mu seveda ne šteje za pokojnino po uredbi o občinskih uslužbencih, ker še ni preveden in ne vplačuje v pokojninski fond. Tudi ne reflektira na pokojnino. Njegovo mesto je pragmatično. — Izgleda ni, da bi kr. banska uprava dovolila, da bi se štatut preuredil v tem smislu, da bi smela občina samo pogodbenega tajnika imeti. V smislu finančnega zakona za leto 1937/38 more biti državni upokojenec samo pri oni samoupravni edinici nastavljen, kjer ni pokojnina predvidena. — Prosi se obvestila, če našega tajnika ni treba za stalnega prevesti, če lahko ostane kot tak še nadalje v občinski službi na pragmatičnem mestu ali če se mora in do kdaj iz službe odpustiti. Obč. P.

Odgovor: Svetujemo Vam, da napravite v zadevi posebno vlogo na kr. bansko upravo, oddelek II., ki bo morda dovolila, da zadržite svojega tajnika kot pogodbenega uslužbenca, dasi zaseda ta čas pragmatično mesto. Tajnik sam noče prevedbe, občina ga pa ni zavezana prevesti, ker ni stalen (čl. 155. uredbe o obč. uslužbencih). Če bo kr. banska uprava dovolila, da smete tajnika naprej zadržati kot pogodbenega uslužbenca, ga ni treba in ga tudi ne morete zavarovati pri banov. pokojninskem skladu za obč. uslužbence v Ljubljani, ker se zavarujejo pri tem skladu samo pragmatični uslužbenci. Pa tudi če bi bil omenjeni tajnik pragmatičen, se ne bi mogel zavarovati pri tem skladu, ker je državni upokojenec in ker po § 156. zakona o uradnikih ne more nihče dobivati dveh pokojnin.

24. Opiranje naravnega odtoka padavin.

Neka stranka je v sporu s sosedom zaradi privajanja vode v gozdu, kjer ji dela ta voda škodo, ker odplavlja listje in zemljo. Oba gozda mejita na hribu skupaj; sosedov gozd je že na Hrvaškem, kjer biva tudi sosed mejaš. Voda priteka s Hrvaške; četudi lahko odteka po sosedovem posestvu in je prej tudi vedno tja odtekala, koplje sosed sedaj grapo na to stran in odvaja vodo sem. Naša stranka se je obrnila na občino in prosila za komisijski ogled in prepoved tega početja, in to na stroške krivca; le če se ne bi moglo krivca pripraviti do plačila, plača pritožitelj. — Občinski tajnik je pritožitelja zavrnil, češ da ima s tem opraviti sodišče. Ker stranka ne bi rada stroškov sodnijske komisije ne temu ne drugemu, je prosila mene za nasvet. — Prosim, kaj mi je storiti? E. J. Sv. B.

Odgovor: Po § 55. zakona z dne 31. prosinca 1891 o vodnem pravu, veljavnega v savski banovini, ne sme zemljiški posestnik v škodo spodnjega posestnika samovoljno izpremeniti naravnega odtoka voda, tekočih čez njegovo zemljišče. Tudi lastnik spodnjega zemljišča ne sme v škodo gornjega zemljišča preprečiti naravnega odtekanja voda. Slično določilo vsebuje § 11. našega vodopravnega zakona. Prepoved samolastnega spreminjanja vodnega toka velja tudi za padavinske vode (deževnico). Gre za upravno (vodnopravno) zadevo. — Ker se je kršitev vodopravnega zakona (odvajanje vode z napravo odvodnih jarkov) zgodila na ozemlju sosednega (hrvatskega) okraja, naj se vaša stranka obrne na dotično sresko načelstvo. Stroške postopka (za morda potreben ogled na mestu samem) bo nosila stranka na Hrvaškem, če bo spoznana za krivo, sicer pa vaša stranka, ker je v tem primeru stroške ona povzročila. — Prej naj se vsekakor poizkusi sporazum, ali neposredno med obema posestnikoma ali pa potem obeh občin.

Iz Županske zveze

Poročilo o izrednem občnem zboru Županske zveze.

(Nadaljevanje.)

Tajniško poročilo je podal tajnik Strnad Jože. Prinašamo ga v naslednjem izvlečku:

Pred dobrimi tremi meseci, dne 29. decembra preteklega leta, smo po končanih občinskih volitvah ustanovili Župansko zvezo. Že ustanovni občni zbor je pokazal veliko zanimanje za to organizacijo in brez strahu smo gledali v bodočnost, ker smo bili prepričani, da se bo organizacija dobro razvijala. Nismo se zmotili. Do zadnje odborove seje, dne 11. aprila, je bilo sprejetih skupno že 760 članov.

Doba, za katero dajemo danes obračun, je kratka. Komaj trije meseci so minuli, kar smo začeli z delom. Začetno delo pri vsaki organizaciji je težko in mnogo ga je. Vendar se nismo tudi v tej kratki dobi omejili samo na organizatorični del, ampak smo začeli takoj drugi mesec že z izvajanjem našega programa.

Delovanje zveze je bilo živahno. Odbor je imel v tem času dve seji, eksekutiva pa tri. Takoj na prvi seji je sklenil odbor, da se čimprej priredijo županski tečaji za vse občine dravske banovine. Izvedbo je prevzela eksekutiva, ki je takoj ukrenila vse potrebno, da so se županski tečaji začeli že 18. februarja. Za predavanja smo izbrali snov, ki se nam je zdela za ta čas najbolj primerna in najbolj važna. Po večini so se ravno v tej dobi sestavljali občinski proračuni, zato so bila ravno v tem pogledu predavanja nujno potrebna. Finančno in blagajniško poslovanje je bilo l. 1955 urejeno s posebnim pravilnikom. Tudi to snov je bilo potrebno predelati, da so dali predavatelji vsaj glavne smernice o izvajanju občinskega proračuna in o knjigovodstvenih poslih, katere je treba dobro razumeti, da bo občinska blagajna vedno v redu. Vsled nove uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov smo smatrali za potrebno, da smo tudi predavanja o tej uredbi uvrstili v program županskih tečajev; saj imajo občine ravno po tej uredbi zelo veliko dela. Končno smo uvrstili v program tečajev še predavanja o vojaških poslih, katera smo smatrali za nujno potrebna.

Prireditve teh tečajev je bila mogoča le vsled tega, ker so nam šli na roko vsi merodajni faktorji, predvsem g. ban. g. predsednik apelacijskega sodišča in g. komandant dravske divizije, za kar se jim tudi pri tej priliki in na tem mestu iskreno zahvaljujemo.

Prvotno smo nameravali prirediti tečaje po vseh okrajih. Tega pa nismo mogli storiti iz dveh razlogov: prvič zato, ker so se morali tečaji izvršiti do Velike noči, preden se je začelo delo na polju in se je moglo tako udeležiti tečajev čim več županov in odbornikov, drugič pa tudi zato, ker nismo razpolagali s tolikimi finančnimi sredstvi.

Da so bili tečaji dobro organizirani, nam priča številna udeležba; saj se je po poročilih, katera smo dobili od posameznih okrajev, udeležilo tečajev skupno nad 1000 županov, odbornikov in obč. tajnikov. Debate, ki so se razvile po vsakem predavanju, dokazujejo tudi, da so udeleženci povsod z zanimanjem sledili predavateljem.

V smislu društvenih pravil so se v vseh okrajih ustanovile podružnice Županske zveze izvzemši v brežiškem okraju (županskega tečaja, ki je bil prirejen za krški in brežiški okraj, se zastopniki brežiškega okraja niso mogli udeležiti, ker so bili zadržani). V vseh okrajih so bili izvoljeni podružnični odbori, kateri že vsi poslujejo in nekateri tudi že živahno delujejo. Čimprej se bo vršil tudi za brežiški okraj poseben županski tečaj in bo ob tej priliki tudi tam dana možnost za ustanovitev podružnice in izvolitev njenega odbora.

Poleg organiziranja tečajev smo napravili tudi razne intervencije in vloge na civilne in vojaške oblasti. (Sledi poročilo o teh intervencijah, ki ga moramo pa zaradi pomanjkanja prostora izpustiti.)

Ustanovili smo lastno pisarno, ki posluje v prostorih »Kmečke zveze« v palači Vzajemne zavarovalnice. Društveni tajnik je bil strankam na razpolago vsak dan od 4. do 7. ure popoldne. Poleg tega je bil tajnik na razpolago strankam tudi pri banski upravi vsak delavnik od 10. ure dopoldne nadalje.

Veliko občin se je v tem času že obrnilo na zvezo za razna pojasnila. Nekatera so se mogla dati sproti, druga pojasnila slede, ko jih bodo izdelali strokovni referenti, druga zopet so že bila in bodo še objavljena v »Samoupravi« med »Vprašanji in odgovori«, kjer žal z ozirom na omejeni prostor ne moremo vsakemu vprašanju odgovoriti takoj.

Pri tej priliki moram ponovno opozoriti na to, da ne uživamo poštinske prostosti in vas prosimo, da vsa pisma, naslovljena na župansko zvezo, frankirate. Ako želite, da dobite na vaša vprašanja odgovor neposredno in ne v »Samoupravi«, priložite znamko za odgovor.

Drugo sredstvo, s katerim dosega društvo v pravilih določeni namen, je njegovo strokovno glasilo »Samouprava«. Tudi tu je odbor takoj šel na delo. Že na prvi seji je izvolil uredniški odsek. Uspeh njegovega delovanja ste videli, saj sta v tem kratkem času izšli že dve številki »Samouprave«, ki bo izhajala redno vsak mesec. Veliko važnost tega glasila ste uvideli sami in moremo biti zadovoljni, ko štejemo poleg drugih med naročnike tudi vse občine razen ene, ki je list vrnila. V našem glasilu smo dali nekaj prostora tudi občinskim uslužbencem, ki zaenkrat še niso v stanu vzdrževati lastno glasilo.

Opozarjamo, da živi naše glasilo samo od naročnine. Čim več bo naročnikov in čim živahnejše bo tudi vaše sodelovanje pri listu, tem boljši, večji in zanimivejši bo list.

Stroški, ki jih ima županska zveza v splošnem, so znatni. Za kritje imamo samo članarino in naročnino »Samouprave«; slednja pa je namenjena za kritje stroškov lista samega in bo še te stroške težko krila. Navezani smo torej za pokritje vseh ostalih izdatkov županske zveze na članarino. Na seji dne 15. januarja je odbor določil članarino skrajno nizko, tako za občine, še nižje pa za posameznike. Odbor je pri tem računal na to, da boste včlanili vsaj 80% vseh občin v Zvezo. Le ako bodo županski zvezi zagotovljena dovoljna sredstva, bo mogla v pozni jeseni zopet prirediti županske tečaje in bo tudi sicer mogla v redu in hitro poslovati v vseh tekočih zadevah. Zato vabimo, da se oni, ki tega še niste storili, čimprej priglasite in včlanite v Zvezo svoje občine, ter da takoj po odobritvi proračunov vplačate članarino in naročnino za »Samoupravo«.

(Nadaljevanje sledi.)

Naročite
Naročite
Samouprava
in jo razširjajte med svojimi znanci!
Informirala Vas bo o vsem, kar
hočete o občinski upravi vedeti!

Občinski uslužbenec

GLASILO ZVEZE POKRAJINSKIH OBČINSKIH USLUŽBENCEV

Japelj V.:

Predlog občinskih uslužbencev za izpremembo zakona o občinah in uredbe o občinskih uslužbencih

(Nadaljevanje.)

Pomanjkljivost je tudi v tem, ker so urejeni predpisi za uslužbence na glavnih službenih mestih, medtem ko se vsi drugi občinski uslužbenci prezrò. Ne mislim pri tem na uredbo, ki velja v dravski banovini, akotudi imamo glede te občinski uslužbenci mnoge želje, ki jih bom kasneje objasnil. Da so uredbe prezrle pomožne uslužbence, niso krivi banovinski sveti, ampak določilo zakona. Res pa je tudi, da zakon o občinah nikjer ne odreja, da bi se ne smele izdati odredbe za pomožna občinska uslužbenska mesta, vendar so vsi banovinski sveti v državi predvideli ureditev odnosov glavnih uslužbencev, vsaj kolikor se tičejo pokojnine, kvalifikacije za službo, prejemkov in napredovanja.

Razlikovanje občinskih uslužbencev na glavnih in pomožnih službenih mestih bi se moralo odpraviti. To razliko je izzval zakon o občinah, mnogi statuti pa so jo še potencirali glede na nesrečna določila nekaterih banovinskih uredb. Občinski uslužbenci smatramo, da je praksa razlikovanja med uslužbenci veliko zlo, ki mečejo nanj odium, da je danes položaj velikega dela občinskih uslužbencev ostal neurejen in njihove pravice nezaščitene.

Preko 70% občinskih uslužbencev, ki niso imeli sreče, da pridejo na tako imenovana »glavna« uslužbenska mesta, nimajo v mnogih slučajih pravice do napredovanja, na pokojnino itd. Po veliki večini so urejena službena razmerja pomožnih uslužbencev samo glede dolžnosti (vedenje v službi in izven nje, disciplinski predpisi, kazni). Razlikovanje tudi ni pravično, ker se v moderni zakonodaji pravice uslužbencev ne določajo po tem, na kakšnem mestu se kdo nahaja, ampak po objektivnih kvalifikacijah: po šolski izobrazbi, letih službe, družinskih razmerah, strokovni izobrazbi, uspehu v službi itd.

Poleg tega glavna uslužbenska mesta z zakonom niti niso točno odrejena ali številčno zahtevana in ugotovljena. Poznam uredbe o občinskih uslužbencih vseh banovin in točno vem, da večina banovinskih uredb ne predvideva obvezno glavna uslužbenska mesta, ampak prepuščajo občinam, da s statutom določijo, katero je glavno in katero je pomožno uslužbeno mesto. Zato je neštevilno občin, ki niso predvidele niti enega glavnega mesta, ampak samo pomožna službena mesta, ne ozirajoč se pri tem na predpis zakona in uredbe.

Moram pa reči, da v dravski banovini razlikovanje med glavnimi in pomožnimi občinskimi uslužbenci ne pride toliko v poštev, ker se tudi pomožni uslužbenci niso povsem prezrli. Kolikor že zaradi tolmačenja zakonskega pooblastila banovinska uredba ni mogla bolje poskrbeti za pomožne občinske uslužbence, je to popravil še vzorni osnutek statuta, ki so ga dobile naše občine, tako da so vsaj v dravski banovini pomožni uslužbenci deloma zaščiteni. Priznati moramo, da je banovina storila vse, kar je pač glede na omenjeno tolmačenje zakonskega pooblastila upala storiti. Tudi se pomožni uslužbenci v naši banovini glede pokojnin počutijo bolj zaščiteni, ker zakon o pokojninskem zavarovanju (ki trenutno velja le za Slovenijo in Dalmacijo) sili občine, da zavarujejo pomožne uslužbence, ki opravljajo pretežno duševna dela. Težje pa je z uslužbenci, ki opravljajo fizična dela; za te bo treba na kak drug način poskrbeti.

Idealno banovinsko uredbo o občinskih uslužbencih je sklenila savska banovina, saj izenačuje občinske uslužbence z državnimi. Seveda pa so tam samo res velike občine, ki morda res lažje zmorejo izdatke za uslužbence, kot naše slovenske občine, ki so po obsegu in davčni moči premajhne.

Občinski uslužbenci smo prosili resornega g. ministra ter narodno predstavništvo, da se določi § 85. dopolni, da predpisi banovinske uredbe ne smejo biti slabši, kot so za državne uslužbence in da za nas veljajo subsidiarno predpisi sploh, ki veljajo za državne uslužbence, če manjka posebnih predpisov za občinske uslužbence. Isto velja tudi za oprostitev plačevanja dekretnih taks in plačevanja samoupravnih doklad.

Člen § 88. z. o. bi se moral dopolniti tako, da tudi država poleg banovine daje prispevek v banovinski pokojninski sklad za občinske uslužbence. Vsaj prve čase bo pokojninski sklad gotovo imel številne prošnje pokojninsko nezavarovanih, toda dolgoletnih občinskih uslužbencev, da se jim da vsaj miloščina. Bilo bi tudi pravično, da prispeva v sklad država, saj občinski uslužbenci v ogromni večini vršimo državne posle, ker je obseg lastnih občinskih poslov postal čisto majhen. Ni preveč drzno, ako pri tej priliki omenim, da je država dala več milijonov dinarjev v pokojninski sklad novinarjev in zato je tembolj pravično, da plača država nekaj tudi v naš pokojninski sklad.

Predlog k § 91. z. o.

Vsaka banovina je dolžna, da v okviru uredbe, ki jo predpiše minister za notranja dela, prireja tečaje za strokovno izobrazbo občinskih uslužbencev.

Pojasnilo:

Doslej je zakon določal, da ban »more« (torej sme) prirejati take tečaje. Občinski uslužbenci pa predlagamo, da se odredba o fakultativnem prirejanju tečajev menja tako, da bodo tečaji sploh obligatni, kajti brez strokovne izobrazbe se noben uradnik ne more usposobiti za komplicirano delo v občini.

Naslovi občinskih uslužbencev.

Točka 2. v § 84. z. o. edinkrat uporablja nekaj naziv »občinski delovodja«. Morda bo kdo dejal, ali se tepemo občinski uslužbenci za naslove? Prav za prav ne, akotudi imamo tudi mi ambicije. Ko vršimo mnogo težje posle kot državni uslužbenci, pri neprimerno manjših dohodkih, nimamo niti tega zadoščenja, da bi se nam priznal vsaj »titel«. Danes nas zmerjajo v šali z »Werkführerji«, akotudi ime »delovodja« prav razločno opisuje naš poklic v občini. Ljudstvo pa se ga ne bo navadilo nikdar, kajti pri nas so delovodje na stavbah, v delavnicah in podjetjih ter vidijo ljudje v tem izrazu največkrat obrtnega delovodjo. Kakor so naši pisatelji žal v povestih in romanih neštetokrat oblatili poklic občinskega tajnika, tako da pomeni ime občinski tajnik kar nekaj manjvrednega, pa je vendar ime »tajnik« jako lepo. Na nas je, da temu naslovu vnovič priborimo ugled. Želimo pa, da bi se našel še primernejši naslov. Dajanje činov nedvomno podžiga uslužbenca in kdor vidi v tem kaj smešnega, taji lastno mnenje. Ne smem ob tej priliki izpustiti neke prav važne resnice. Katerakoli oblast že piše na občino, vedno stavlja v uradnem dopisu pred naslov župana ime gospod, kadar pa govori o uslužbencu, pa magari istočasno, se ta vljudnostni izraz izpušča. Kako to boli, vemo samo občinski uslužbenci! S tem se samo ustvarja sicer prikrita, a zato tembolj trpka nerazpoloženost napram uradnikom drugih oblastev. Občinski uslužbenci vsekakor terjamo, da se nam prizna naslov, ki ga v Franciji in Angliji celo žandar privošči aretirancu! Glede naslova v službi pa naj bi naša oblastva poiskala primeren naziv, ki bo zadovoljil naše ambicije. Z uvedbo naslovov se bo dvignila naša samozavest, dvignil pa se bo tudi naš ugled med narodom, kar bo povzročalo večje spoštovanje odredb, izišlih iz občinske pisarne.

(Dalje sledi.)